

С. І. Горевалов,
д-р філол. наук;
Н. І. Зикун,
канд. філол. наук

УДК 82-7-92: 741.5(045)

Жанри фотожурналістики в умовах посилення тенденції візуалізації ЗМІ

У статті розглядаються зміни у системі жанрів фотожурналістики в умовах посилення візуалізації ЗМІ. Доводиться, що нині медіа необхідно використовувати всі можливі засоби, аби привернути увагу, викликати довіру в читача, глядача тощо. У сучасній мистецькій і медійній практиці з цією метою використовуються техніки монтажу й колажу. Однак на практиці відсутня термінологічна визначеність і точність у використанні цих номінацій, що зумовлено, зокрема, і труднощами розмежування самих понять.

Для встановлення відмінності між колажем та монтажем автори аналізують низку визначень. Доводять, що найчастіше під фотомонтажем розуміють поєднання в одне фотографічне зображення знімків, що мають тематичну спільність. Ефект фотоколажу досягається за допомогою накладення одного зображення на інше, суміщення кількох фотозображень в одному, іноді навіть з елементами графіки.

Указується, що раніше колаж, монтаж та, відповідно, фотомонтаж і фотоколаж визначались саме як техніки, способи отримання зображення.

Автори доводять завершення еволюції технік фотомонтажу й фотоколажу до самостійних синтетичних жанрових форм сучасної фотожурналістики, які поєднують можливості й виражальні засоби як інформаційних, так і аналітичних, художньо-публіцистичних груп жанрів.

Ключові слова: фотожурналістика, жанр, техніка, фотоколаж, фотомонтаж.

Вступ. Вітчизняна преса в сучасних умовах змушена шукати нові форми та методи подачі інформації. У цьому процесі на неї впливають різноманітні чинники: з одного боку, технологічне відставання, програвання інтернет-ЗМІ й телебаченню, з другого – численні економічні та соціальні зміни, які по-новому формулюють завдання сучасних газет. Одним із популярних напрямів нині стає візуальна журналістика. Можна назвати кілька причин цього: тенденцію до візуалізації інформації в газеті, зростання технічних можливостей поліграфії, конкуренцію з аудіовізуальними ЗМІ та інтернетом, гостру конкуренцію всередині товарної групи, професійне зростання редакцій у сфері дизайну. Нині зображальні елементи, як указує В. Шевченко [1], займають від 5 до 45 % площі сторінки газети, а у спеціальних випусках – святкових, ювілейних, тематичних – або на сторінках-фотодобірках площа зображального матеріалу збільшується до 70 %. Трьома стовпами зображальної журналістики, на думку німецьких учених, нині можна вважати фотографію, політичну карикатуру, інформаційну графіку [2, с. 130].

Процеси у сучасних медіа не можуть не впливати на жанрову конфігурацію фотожурналістики, яка розробляється різними авторами вже не одне десятиліття, а саме з 1926 р. На принципі єдності слова і зображення ґрунтується жанрова система фотожурналістики, визначена такими дослідниками, як В. Юодакіс (Вільнюський університет), Б. Головоко (Московський державний університет ім. М. Ломоносова), Б. Черняков (Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевчен-

ка). У її структурі виокремлюються дві основні групи жанрів – *самостійні й допоміжні*. Самостійні жанри поділяються на *малі та великі*. Допоміжні, своєю чергою, представлені *фотоілюстраціями та рекламою* [3, с. 105]. Деякі дослідники поділяють жанри на *інформаційні, аналітичні й публіцистичні*, але такий поділ ураховує особливості насамперед вербальної журналістики. Однак нині можна говорити про певні трансформації в жанровій системі під впливом потреб і очікувань аудиторії щодо якості та форм подачі інформації. Автори статті ставлять за мету простежити завершення процесу переходу фотомонтажу і фотоколажу від технік фотографування до самостійних жанрів, окреслити їх особливості і функції на газетній шпальті в сучасних умовах дедалі помітнішої візуалізації ЗМІ.

Результати й обговорення. Видовищність, інформативність, подієвість, зображальність – усьому цьому надається важливе значення в сучасних засобах масової інформації. ЗМІ стають дедалі інтерактивнішими, стежать за сучасними тенденціями, комерціалізуються. Аби утриматися на ринку, їм конче необхідно використовувати всі можливі засоби, щоб привернути увагу, викликати довіру в читача, глядача тощо. Нерідко це досягається й завдяки взаємодії різних способів передачі зображальної інформації. Аби збільшити вплив на читача, розширюються функції таких елементів на газетно-журнальних шпальтах. Якщо спочатку прес-фотографія сприймалася як фотодокумент, виконувала насамперед інформаційну функцію, то пізніше її

можливості починають використовуватися й для впливу на формування громадської думки, певних моделей суспільної поведінки. Можемо відштовхуватися від оцінки функціональних можливостей фотожурналістики одним із найвідоміших представників цієї науки М. Вороною, який підкреслював, що між текстовим матеріалом і фотопублікацією у функціональному плані немає суттєвих відмінностей з огляду на механізми їх впливу на аудиторію [4, с. 12].

Реалізація функцій фотозображень безпосередньо пов'язана із конкретно жанровою фотоформою. Нині можна говорити про фіксування в системі жанрів фотожурналістики двох тенденцій: вплив жанрової системи «літературної», або вербальної, журналістики і використання для конструювання жанрових форм елементів, різних за технікою й технологією отримання зображень.

Фотографія після її винайдення достатньо швидко посіла належне місце й у процесі ілюстрування періодичних друкованих видань. Причому вона активно втягувалася в усі трансформаційні процеси сучасних ЗМІ, що давало підстави Б. Чернякову свого часу говорити про так зване «розгалужування» засобів візуальної комунікації, маючи на увазі, зокрема, і фотографічні [4, с. 8]. Дослідники підкреслюють ефективність симбіозу фотографії й графіки, що призводить до створення творів із порушенням просторово-часової структури сконструйованого зображення [4, с. 10]. У сучасній мистецькій і медійній практиці з цією метою широко використовуються техніки монтажу та колажу. У програмі курсу «Техніка фотографії і технологія фотожурналістики» для студентів-журналістів Б. Черняков серед жанрів фотографії називає фотомонтаж, пояснюючи монтаж як процес суміщення різних фотографічних, а також рисованих і об'ємних елементів або їхніх частин у єдиний тематичний знімок. У контексті техніки монтажу він говорить про виготовлення фотокарікатур, фотошаржів і фотоплакатів [5, с. 6].

Фотомонтаж, фотоплакат та фотоколаж – це жанри фотожурналістики, які об'єднують в одному кадрі (в одній картинній площині) кілька сюжетів з метою досягнення певного художнього й пропагандистського ефекту. У фотомонтажі ці сюжети виконані фотоспособом, у фотоколажі – синтетичним образотворчим, за допомогою малюнка, комп'ютерної графіки. Усі зазначені жанри синтетичні, оскільки в них активно «працюють» як візуальне зображення, так і експресивний вербальний текст. Найчастіше такі синтетичні жанри фотожурналістики використовуються для додання повідомленням про факти й явища дійсності, іміджу того або того політика комічного й сатиричного ефекту.

У спеціальних словниках монтаж визначається як технологічний і творчий процес у радіо-, теле- чи фотожурналістиці, сутність якого полягає у поєднанні, компонованні плівки, фрагментів теле- чи радіопередач, творів, знімків тощо в єди-

не ціле, у новий довершений твір із метою створення необхідного ефекту сприйняття [6, с. 56]. Основним принципом монтажу вважається художнє зіставлення явищ, подій, вчинків, зображальних і звукових елементів.

Техніка колажу як «винахід» дадаїстів була важливим етапом процесу розмивання кордонів мистецтва на початку ХХ ст. Саме своїм принципом – поєднання графіки й живопису – колаж змінював межі між жанрами, а також між мистецтвом і життям. Дадаїсти вважали, що в епоху фотографії недоцільно зображувати реальність, оскільки це буде лише зображення, а не мистецтво. Художники активно використовували вирізки з газет і журналів, поєднуючи різні жанри, застосовували різноманітні техніки й реді-мейд. Із технічного боку колаж, можливо, був перехідним видом від живопису до інсталяції й реді-мейду, оскільки саме в колажі вперше виникла ідея використовувати реальні об'єкти із життя [7, с. 65–69]. Однак і досі на практиці відсутня термінологічна визначеність і точність у використанні цих номінацій, що зумовлено, зокрема, труднощами розмежування самих понять. На перший погляд різницю між колажем і монтажем встановити важко. Нерідко ці терміни використовуються як синоніми, без урахування особливостей їх змісту. Для встановлення відмінності між колажем і монтажем розглянемо низку визначень.

Е. Мільчин указує, що «колаж – те саме, що й аплікація, тобто створення зображення за допомогою наклеювання на матеріал-основу елементів цього зображення з матеріалів інших кольорів і фактур; у широкому сенсі – це композиція зображення, яка створюється за допомогою наклеювання на матеріал-основу різноманітних зображень, об'єднаних таким чином в єдину композицію» [8, с. 315]. І. Мащенко тлумачить колаж (франц. collage, букв. – наклеювання) як прийом в образотворчому мистецтві, за котрим на певну основу наклеюють різні матеріали, що різняться кольором і фактурою; в електронних ЗМІ під колажем, зазначає вищезгаданий дослідник, розуміють передачу з різноманітних повідомлень: оголошень, рекламних текстів, музичних кліпів, заставок тощо [9, с. 214]. У словнику за загальною редакцією А. Беляєва подається таке визначення: «**Колаж** – технічний прийом, широко використовуваний з 1911–1916 рр. у практиці кубістів, футуристів, дадаїстів, котрий полягає у введенні у витвір зображального мистецтва відмінних від нього за фактурою й кольором («контррельєфних») предметів: шматки газет, афіш, шпалер тощо. У широкому значенні колаж – включення за допомогою монтажу у витвір літератури, театру, кіно, живопису, музики різностильових об'єктів або тем для посилення загального ідейно-естетичного впливу. У протиставленні використання колажу лише як одного із засобів досягнення естетичної виразності в загальній системі монтажу, модернізм і масова культура (насамперед сюрреа-

лізм і поп-арт) продовжують виокремлювати його як щось самостійне, намагаючись через епатаж і контраст різнофактурних матеріалів знайти нові засоби збагачення художньої мови й естетичної свідомості, який часто переживав у ХХ ст. періоди кризи» [10, с. 354]. Тобто колаж розглядається як один із способів вираження у системі монтажу, як технічний прийом.

Фотомонтаж Д. Григораш розглядає як добір окремих фотознімків і складання їх у композиційно завершений твір. Принцип фотомонтування, указує він, використовується при створенні плакатів, реклам, а в періодиці – особливо під час підготовки фотошаржів, фотокарикатури. Монтажні засоби дають можливість порівнювати явища, подавати їх у перебільшених пропорціях чи загострено підкреслених зіставленнях. Тому фотомонтаж широко використовується у сатиричних виданнях і в галузі політичної сатири. У газетах поширений монтаж із портретів. Удаються до монтування також при підготовці великих ілюстрацій – так званих панорам: знімають частинами, а потім з'єднують окремі фотографії, надаючи відповідної цілісності [11, с. 264].

Найчастіше під фотомонтажем розуміють поєднання в одне фотографічне зображення знімків, що мають тематичну спільність. Фотомонтаж не демонструє якийсь окремий епізод чи факт. Він передає складніші явища, скомбіновані з низки важливих деталей, які мають бути поєднані у влучний мистецький знімок. За необхідності в газеті можуть використовувати різні види ілюстрацій, підготовлені за допомогою фотомонтажу, або поєднання кількох фотознімків. Якщо, наприклад, необхідно помістити кілька однакових за розміром фотопортретів, їх з'єднують, монтують у вигляді горизонтальної або вертикальної фотострічки. Це також дає можливість заощадити газетну площу. Застосовують і складніші монтажі, що складаються з кількох тематично близьких знімків, наприклад, репортажного й фотопортрету. Монтаж кількох знімків є основою і фотоплакату, який розміщують іноді в спеціальних тематичних номерах газети – святкових, новорічних тощо.

Науковці зауважують, що ефект монтажного прийому може спостерігатися навіть у межах окремої фотографії, однак тоді можливості автора у зіставленні й поєднанні фактів, віддалених один від одного в часі й просторі, обмежені [4, с. 60].

Внутрішня особливість фотомонтажу, так само як і карикатури, полягає у певному перебільшенні, гіперболізації й парадоксальності поєднаних елементів – коли «тонкий натяк раптом виростає, скажімо, до шаржу, пародії, гротеску, до емоційної атаки» [4, с. 62]. О. Пирожков визнає великі оцінювальні можливості фотомонтажних зображень, коли документально-точно фіксування факту чи події змінюється авторським домислом [4, с. 62].

Поняття фотоколажу як порівняно нове явище у фотожурналістиці в багатьох словниках узагалі не

подається. Німецький автор Г. Вешер визначає **фотоколаж** як довільне об'єднання зображень, інколи навіть не пов'язаних між собою, в одній фотографії. Найпростішим способом створення фотоколажу він вважає поєднання зображень за аналогією з аплікацією, тобто просто вирізанням частин різних фото й наклеюванням їх на будь-яку основу [12, с. 241].

Естетика колажу – це естетика фрагмента реальності, введеного у контекст витвору мистецтва, що набуває нового символічного змісту. Колаж використовують, головним чином, для отримання ефекту несподіванки від поєднання матеріалів, а також заради емоційної насиченості. Основою створення цифрового колажу є робота з різними рівнями фотографії. Незважаючи на те, що в більшості випадків термін «фотомонтаж» був би тут більш влучним, межа між цими двома поняттями при маніпуляції із зображеннями за допомогою програм майже стерта. Ефект фотоколажу досягається за допомогою накладення одного зображення на інше, суміщення кількох фотозображень в одному, іноді навіть з елементами графіки (мозаїка) або використанням хаотичного набору різних елементів (пазл). Згодом стало можливим використання багатьох прийомів і методів створення колажу для отримання спеціальних ефектів. Багато залежить від фантазії самого автора і його бажання зробити щось надзвичайне або сюрреалістичне. Фотоколаж нерідко додає сатиричного, філософського, політичного, метафоричного, пропагандистського та іншого забарвлення зображенню. Такі різноманітні фотоколажі О. Чурюмова знаходимо на сторінках щотижневика «Дзеркало тижня» [13].

Сатирична інтерпретація політичної події, її трансформація в медіаподію, сатиричну авторську модель дійсності, отриману в процесі журналістської діяльності, передбачає усвідомлення неоднозначності, діалектичності політичних процесів. Політичний колаж, висвітлюючи події й факти в сатиричному руслі, орієнтує читача на активне переосмислення політичних реалій, на відмову від політичного конформізму; із пасивного споживача інформації читач перетворюється на активного інтерпретатора.

Нині спостерігається тяжіння пресових публікацій до відображення переважно негативних подій і явищ із життя сучасної людини. Часто до таких тенденційних публікацій важко підібрати відповідну фотоілюстрацію. Тому видавці за допомогою електронних програм обробки світлин створюють колаж, який стає необхідним антуражем таких публікацій.

Фотоколаж також використовують у розважальних виданнях, спрямованих на молоду аудиторію, тому що він є неабияким конкурентоздатним за своєю технікою засобом. Інтерес до фотоколажу росте з неймовірною швидкістю, його спроможність бути універсальним уже підтверджена на практиці. Дедалі частіше фотоколаж можна побачити і в ділових виданнях зі стрима-

нішим характером передачі зображення («Український тиждень», «Урядовий кур'єр», «Дзеркало тижня», «Корреспондент» та багато інших).

Також потрібно зазначити, що і в фотоколажі, і в фотомонтажі, особливо в політичному, наявні елементи карикатури. А в деяких сучасних виданнях матеріали, окрім фотоколажу та фотомонтажу, підкріплюються ще й карикатурами.

Таким чином, ми бачимо, що в попередні періоди колаж, монтаж та, відповідно, фотомонтаж і фотоколаж визначались саме як техніки, способи отримання зображення або ще й як власне саме зображення – якщо казати про колаж. Нині ж вони оформилися в самостійні жанри зображальної журналістики.

Відомий дослідник зображальної журналістики В. Березін розглядає фотоколаж і фотомонтаж як жанри фотожурналістики. Спільним для них вважає поєднання в одному кадрі (в одній картинній площині) кількох сюжетів із метою досягнення певного художнього й пропагандистського ефекту. У фотомонтажі ці сюжети виконані фотоспособом, у фотоколажі – синтетичним образотворчим, за допомогою малюнка, комп'ютерної графіки. Ці жанри можуть бути охарактеризовані як синтетичні, оскільки в них активно працюють і візуальне зображення, й емний, експресивний вербальний текст [14, с. 119–120]. Фотомонтаж як жанр розглядають і науковці з Московського державного університету [15, с. 8].

Фотомонтаж буває трьох видів: механічний, проєкційний, комп'ютерний. За механічного монтажу із фотографій вирізають потрібні зображення, «підганяють» їх шляхом збільшення під необхідний масштаб, склеюють на папері, ретушують, потім Perezнімають. Проєкційний фотомонтаж полягає в тому, що на фотопапері послідовно друкують зображення з низки негативів. При цьому нерідко використовуються мазки, які послідовно перекривають певні частини негативу. Комп'ютерний фотомонтаж із розвитком комп'ютерної техніки став доступним завдяки розробці програмного забезпечення, зокрема програми Adobe Photoshop. На сучасному етапі найчастіше використовують комп'ютерний фотомонтаж, оскільки цифрова фотографія дозволяє одразу ж використовувати відзнятий матеріал для монтажу, без попереднього сканування.

Говорячи про особливості жанру, варто відзначити поєднання у його структурі фотодокумента й вимислу, що забезпечує його виразний публіцистичний характер. Особливо важливими є й такі його характеристики, як часовий і просторовий фактори; метафоричність і точність авторської оцінки; психологічні механізми сприйняття; аналітичне начало й авторський почерк.

Фотоколаж, на відміну від фотомонтажу, бере початок і розвивається незалежно від фотографії, та згодом завдяки прогресивному розвитку фотографічного мистецтва (розширенню кола його засобів і майстрів) і мистецтва загалом розпочина-

ється тяжка й інтенсивна праця, спрямована на поєднання фотографії і колажу в одне ціле. Фотоколаж є порівняно молодим як у жанровій системі фотожурналістики, так і в загальній системі зображальних засобів. Перші його прояви можна побачити лише в ХХ ст., спочатку в художньому мистецтві, а згодом і з використанням фотографії. Порівняно з фотомонтажем, фотоколаж більш самодостатній, естетичний і менш обмежений у своїх можливостях. Поява фотоколажу в засобах масової інформації зумовлена, зокрема, появою розважальної журналістики, адже це дійсно дуже неоднозначний і епатажний вид фотоілюстрації, спрямований на привертання уваги глядача.

Фотомонтаж у найбільш складному вигляді, зокрема при поєднанні знімка й малюнка в колажі, може стати справжнім витвором мистецтва: він містить художній образ, що отримує символічне звучання або стає засобом сатири, розкриваючи значення політичних подій, сенс важливих суспільних явищ. Саме так його й визначають інколи науковці: «Колаж – художній образ чи символ, створений зі світлин сучасними електронними програмами обробки фотоілюстрацій» [16, с. 40–45].

Висновки. Отже, нині можна говорити про сформованість системи жанрів фотожурналістики, яка, однак, продовжує «відгукуватися» на зміну інформаційних потреб і смаків сучасної аудиторії, рівень технічного оснащення галузі, економічні та соціальні чинники. Із посиленням візуалізаційних тенденцій прискорюються певні процеси жанротворення. Автори констатують завершеність еволюції технік фотомонтажу й фотоколажу до самостійних синтетичних жанрових форм сучасної фотожурналістики, які поєднують можливості й виражальні засоби як інформаційних, так і аналітичних, художньо-публіцистичних груп жанрів. Спільним для цих жанрів можна вважати, услід за іншими науковцями, поєднання в одному кадрі, на одній площині кількох сюжетів, які у фотомонтажі виконані фотоспособом, у фотоколажі – синтетичним образотворчим способом (за допомогою малюнка, комп'ютерної графіки). Жанри фотоколажу і фотомонтажу можуть бути охарактеризовані як синтетичні, оскільки у них активно «працюють» і візуальне зображення, й експресивний вербальний текст. Вони характеризуються органічним поєднанням фотодокумента й вимислу, що забезпечує виразний публіцистичний характер, метафоричності й точності авторської оцінки; психологічними механізмами сприйняття; аналітичним началом й авторським стилем. Дослідження також доводить сатиричний потенціал фотоколажу і фотомонтажу, що сприяє розширенню кола функцій таких зображень на газетних шпальтах. У майбутньому саме глибоке дослідження реалізації сатиричної функції жанрів фотоколажу й фотомонтажу у різних типах друкованих видань у сучасній українській журналістиці може стати науковий і практичний інтерес.

1. Шевченко В. Е. Архітектоніка сучасного українського газетного видання (системна організація та закономірності розподілу елементів) автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08 / Вікторія Едуардівна Шевченко ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Інститут журналістики. – К., 2002.
2. Вайшенберг З. Журналістика та медіа : довідник / З. Вайшенберг, Г. Кляйнштойнер, Б. Пьорксен. – К. : Академія української преси ; Центр вільної преси, 2011. – 529 с.
3. Горевалов С. І. Фотожурналістика в системі засобів масової комунікації: єдність слова і зображення : навч. посіб. / С. І. Горевалов, Н. І. Зыкун, С. А. Стародуб. – К. : КИМУ, 2010. – 296 с.
4. Фотографія в пресі: проблеми історії, теорії і фотожурналістського майстерства : тез. доклад. Всесоюз. науч.-практ. конф., Київ, 4–6 апр. 1989 г. – К. : КГУ, 1989. – 95 с.
5. Черняков Б. І. Фотографія в журналістиці: Програми нормативних курсів / Б. І. Черняков. – К. : Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 1998. – 31 с.
6. Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, статті / за ред. Ю. М. Бідзілі. – Ужгород : Закарпаття, 2007. – 224 с.
7. Решетова М. М. Коллаж и перформанс как стратегии размывания границ между традиционными практиками искусства / М. Решетова // Вестник ОГУ. – 2012. – № 9 (145). – Сент. – С. 65–69.
8. Мильчин Е. Л. Издательский словарь-справочник / Е. Л. Мильчин. – М., 1998. – 472 с.
9. Мащенко І. Г. Енциклопедія електронних мас-медіа : у 2 т. / І. Г. Мащенко. – Запоріжжя : Дике Поле, 2006. – Т. 2. – 512 с.
10. Естетика : словарь / под общ. ред. А. А. Беляева и др. – М. : Политиздат, 1989. – 447 с.
11. Григораши Д. С. Журналістика у термінах і виразах / Д. С. Григораши. – Львів, 1974. – 295 с.
12. Коллаж. История художественного самовыражения. – Кельн, 1968. – 416 с.
13. Дзеркало тижня. – 2012–2014.
14. Ворон Н. И. Фотожурналистика : программа дисциплины специализации / Н. И. Ворон. – М. : Факультет журналистики МГУ, 2008. – 40 с.
15. Березин В. М. Фотожурналистика : учеб. пособ. / В. Березин. – М. : Изд-во РУДН, 2006. – 159 с.
16. Максимович М. Дослідження фотожурналістики / М. Максимович // Теле- та радіожурналістика. – 2012. – Вип. 11. – С. 40–45.

Подано до редакції 10. 09. 2014 р.

Gorevalov Serhiy, Zykun Nataliya. Genres of photojournalism in the conditions of strengthening of tendency of visualization of mass-media.

The article describes change genres of photojournalism in the conditions of strengthening of tendency of visualization of mass-media. So as we can see, media become more interactive, they follow current trends, become commercialized. In order to stay on the market, they just need to use all possible means to attract attention, arouse confidence in the reader and viewer. For this purpose, there are number of collage and montage techniques widely spread out in contemporary art and media practice. These techniques can be also frequently found in photojournalism.

But still, in practice, there is no terminological certainty and precision in the use of these notions, that in particular lead to some difficulties in differentiation. To establish the difference between collage and montage consider a number of factors. So as a result most often photo-montage is understood as combining into a single photographic image snapshots from different one, close in topic. Collage effect is achieved by means of overlapping one image to another, combining multiple images into a single picture, sometimes with graphic elements (mosaic) or using different set of random elements (puzzle).

So as we can see previously collage and photo-montage delivered technology, the way to establish image. Now they have formed a separate kind of genre in journalism.

Thus, we can talk about the evolution of photo-montage and collage techniques to separate synthetic genre forms of modern photojournalism, that combines features of different journalistic genres, analytical as well as artistic ones.

Keywords: photojournalism, genre, technique, photo-collage, photo-montage.

Горевалов С. И., Зыкун Н. И. Жанры фотожурналистики в условиях усиления тенденции визуализации СМИ.

В статье рассматриваются изменения в системе жанров фотожурналистики в условиях усиления визуализации СМИ. Указывается, что сейчас медиа необходимо использовать все возможные средства для привлечения внимания, вызывания доверия у читателя и зрителя. В современной художественной и медиапрактике с этой целью используются техники монтажа и коллажа. Однако до сих пор отсутствует терминологическая определенность и точность в использовании этих номинаций, что предопределено, в частности, и трудностями разграничения самих понятий.

Для установления различий между коллажом и монтажом авторы анализируют ряд определений. Доказывают, что чаще всего под фотомонтажом понимают сочетание в одно фотографическое изображение снимков, имеющих тематическую общность. Эффект фотоколлажа достигается с помощью наложения одного изображения на другое, совмещения нескольких фотоизображений, иногда даже с элементами графики.

Указывается, что раньше коллаж, монтаж и, соответственно, фотомонтаж, фотоколлаж определялись именно как техники, способы получения изображения.

Авторы доказывают завершение эволюции техник фотомонтажа и фотоколлажа в самостоятельные синтетические жанровые формы современной фотожурналистики, которые сочетают возможности и выразительные средства как информационных, так и аналитических, художественно-публицистических групп жанров.

Ключевые слова: фотожурналистика, жанр, техника, фотоколлаж, фотомонтаж.